

НАШ ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ АНГЛОМОВНИМ КЛІНІЧНИМ ОРДИНАТОРАМ

*Проф. О. В. Грищенко, проф. І. В. Лахно, канд. мед. наук С. О. Пак,
доц. В. П. Ромаєва, доц. Л. В. Дудко, доц. О. І. Шевченко*

Харківська медична академія післядипломної освіти

Навчання англійською мовою є актуальним напрямом розвитку медичної освіти. Проведено аналіз зворотного зв'язку з іноземними клінічними ординаторами на етапі дебрифінгу практичних занять з оперативного акушерства. Було встановлено шляхом опитування, що необхідно покращувати викладання за рахунок поліпшення мовленнєвої підготовки викладачів, а також забезпечення відповідності навчально-методичної літератури оригінальним англомовним джерелам. Це може сприяти піднесенню престижу післядипломного навчання закордонних лікарів в Україні.

Ключові слова: акушерство та гінекологія, клінічна ординатура, англомовні іноземці.

Акушерство та гінекологія є однією з найважливіших галузей сучасної медицини. Діяльність лікаря акушера-гінеколога спрямована на безперервне надання медичної допомоги жінкам з дитячого віку до глибокої старості. Серед найважливіших завдань — збереження репродуктивного потенціалу населення, запобігання випадків материнської смерті та забезпечення народження здорових дітей [1, 3, 5, 6]. Нині акушерство та гінекологія включає до свого складу репродуктологію, перинатологію або медицину плоду, дитячу та підліткову гінекологію й онкогінекологію. Значний спектр обов'язків та висока соціальна відповідальність роблять цю лікарську спеціальність дуже популярною [2, 6].

Підготовка іноземних фахівців медичного профілю в Україні має добрі традиції [3]. Кількість представників країн Близького Сходу та Африки постійно збільшується. Найпопулярнішою формою освіти є навчання англійською мовою. Можливість засвоєння професійних знань з міжнародних джерел інформації нивелюється наявністю навчальної літератури, перекладеної з української або російської мов. Такі підручники хоч і є спадщиною вітчизняної школи, але не відповідають стандартам сучасної медичної термінології [5]. Наголос у викладанні має бути зроблений на впровадженні світового досвіду в сучасне повсякдення української післядипломної освіти лікарів.

Іншою проблемою є відсутність англомовного середовища серед лікарів та пацієнтів, що значно стримує розвиток післядипломного етапу навчання англомовних іноземців. Навіть в умовах повністю доброзичливого ставлення до іноземних

студентів та клінічних ординаторів наявність мовного бар'єру знижує комунікативність і здатність до оволодіння клінічними навичками. Також у зазначених умовах майже неможлива якісна робота з медичною документацією. Тому роль посередника між україномовною спільнотою і англомовним студентом має відігравати викладач. Останній має працювати в команді як із лікарями відділень базової клініки, так і з клінічними ординаторами задля забезпечення адаптації необхідної інформації шляхом її перекладу та інтерпретації відповідно до міжнародних стандартів. Також необхідним є створення системи відповідальних кураторів у всіх відділеннях лікарні, які мають допомагати у будь-яких клінічних ситуаціях [2, 4, 5, 6]. Це може сприяти піднесенню престижу післядипломного навчання лікарів в Україні.

Мета роботи — з'ясування оцінки дій викладачів у процесі викладання акушерства та гінекології у клінічних умовах.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Було проведено анкетування 26 клінічних ординаторів акушерів-гінекологів, які проходили навчання англійською мовою у процесі дебрифінгу практичних занять з оперативного акушерства. Відповіді на запитання містили бальну оцінку: 0 — незадовільно; 1 — посередньо; 2 — добре; 3 — відмінно. Серед запитань були такі:

- мовна якість викладення матеріалу;
- вербально-комунікативні навички викладача;
- відповідність термінів англомовній літературі;

– корисність набутих знань для подальшої практики;

– відповідність отриманих знань доказовій медицині.

Було визначено середню кількість балів по кожному із запитань, загальну суму балів та проаналізовано отримані дані.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

У процесі обробки отриманих результатів було встановлено, що середня оцінка за якість мовного викладення матеріалу була $2,0 \pm 0,3$ бали. Це досить логічно, оскільки викладачі акушери-гінекологи не мали достатньої мовної практики на етапі їх навчання у вищих навчальних закладах. Резервом розвитку в цьому напрямі є подальше залучення до міжнародної співпраці, виступи на конференціях та підготовка до публікації статей у виданнях із наукометричних баз Scopus і Pub Med [2, 6].

Оцінка за використання вербальної комунікації з учнями була досить високою — $2,4 \pm 0,5$. Це засвідчувало гарну здатність висловлювати свої думки викладачами. Можливо, що певний вплив на це мали й інші навички, зокрема, метакомунікація [1]. Отже, викладачі мали змогу встановити гарний контакт з учнями, що сприяло кращому засвоєнню матеріалу.

Оцінка відповідності деяких вітчизняних акушерських термінів у сучасній англійській літературі дещо розчарувала — $1,1 \pm 0,6$. Це мало певні причини. Великою проблемою є адаптація англійської медичної термінології відповідно до спадщини вітчизняної школи. Навіть при вивченні базового курсу акушерства на фантомі є певні відмінності у визначенні основних моментів біомеханізму пологів. Так, уставлення голівки (англ., engagement) не є відповідним до англійського терміна, який зазначено в дужках. В англійському акушерстві цей етап і опускання (англ.,

descent) у таз випереджає згинання голівки, яке відомо як перший момент біомеханізму пологів. Також урізування і прорізування голівки об'єднані в один процес (англ., crowning). Внутрішній поворот плечиків прийнято називати дещо іншим терміном (англ., shoulder restitution) [5]. Безумовно, що пояснити будь-яку тему з фізіологічного або патологічного акушерства можна шляхом пошуку мовних еквівалентів. Це є неприпустимим, тому що не дає можливості майбутньому фахівцю цілком використовувати оригінальну англійську термінологію.

Іноземні клінічні ординатори висловили думку про велику значущість отриманих знань для їх майбутньої практики. Оцінка була ($2,6 \pm 0,2$). Це підтверджувало високу зацікавленість молодих лікарів у оволодінні професійними навичками. Вони також зазначили відповідність навчально-методичного матеріалу даним метааналізі доказових досліджень за останні роки. Оцінка за цим параметром була майже максимальною ($2,8 \pm 0,2$).

Загальна середня оцінка результатів опитування становила $10,9 \pm 0,6$. Маючи на увазі досить невеликий термін з початку підготовки лікарів англійської мови, отриманий результат слід вважати задовільним і таким, що подає надію. Можливо, що залучення клінічних ординаторів до тестування за міжнародними тестовими програмами дасть змогу краще зрозуміти резерви покращення підготовки з акушерства та гінекології.

ВИСНОВОК

Проведене опитування клінічних ординаторів дало змогу встановити, що необхідно покращувати викладання за рахунок поліпшення мовленнєвої підготовки викладачів, а також відновлення відповідності навчально-методичної літератури оригінальним англійським джерелам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дидактичні технології викладання питань репродуктивного здоров'я : навчально-методичний посібник для викладачів. / Ю. В. Вороненко, А. І. Бойко, Н. Г. Гойда [та ін.]. — К. : Книга-плюс, 2011. — 192 с.
2. Досвід викладання іноземним студентам на кафедрі хірургії з анестезіологією № 2 / О. В. Олійник, А. Р. Вайда, А. Я. Господарський [та ін.] // Медична освіта. — 2011. — № 1. — С. 9–71.
3. Медична освіта у світі та в Україні / Ю. В. Поляченко, В. Г. Передерій, О. П. Волосовець [та ін.]. — К. : Книга плюс, 2005. — 384 с.
4. Особливості системи навчання студентів 4 і 5 курсів міжнародного факультету на кафедрі акушерства й гінекології в умовах кредитно-модульної системи / Ю. О. Талалаєнко, Є. Д. Мірович, Л. П. Дабіжа [та ін.] // Медична освіта. — 2010. — № 2. — С. 136–137.
5. Особливості викладання акушерства і гінекології іноземним студентам / О. В. Грищенко, І. В. Лахно, С. О. Пак [та ін.] // Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої

60-річчю ТДМУ (Тернопіль, 18–19 трав. 2017 р.) : у 2 т. ; Терноп. держ. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. — Тернопіль : ТДМУ, 2017. — Т. 2. — С. 34–35.

6. Hubbard J. P. Measuring medical education / J. P. Hubbard. — Philadelphia : Lea & Febiger, 2001. — 971 p.

НАШ ОПЫТ ПРЕПОДАВАНИЯ АКУШЕРСТВА И ГИНЕКОЛОГИИ АНГЛОЯЗЫЧНЫМ КЛИНИЧЕСКИМ ОРДИНАТОРАМ

Проф. О. В. Грищенко, доц. И. В. Лахно, канд. мед. наук С. А. Пак,
доц. В. П. Ромаева, доц. Л. В. Дудко, доц. О. И. Шевченко

Обучение на английском языке является актуальным направлением медицинского образования. Проведен анализ обратной связи с иностранными клиническими ординаторами на этапе дебрифинга практических занятий по оперативному акушерству. Было установлено путем опроса, что необходимо улучшить преподавание за счет усовершенствования языковой подготовки преподавателей, а также обеспечения соответствия учебно-методической литературы оригинальным англоязычным источникам. Это может способствовать повышению престижа последипломного образования иностранных врачей в Украине.

Ключевые слова: акушерство и гинекология, клиническая ординатура, англоязычные иностранцы.

OUR EXPERIENCE IN TEACHING OBSTETRICS AND GYNECOLOGY OF ENGLISH-SPEAKING POSTGRADUATE STUDENTS

O. V. Grishchenko, I. V. Lakhno, S. O. Pak,
V. P. Romaeva, L. V. Dudko, O. I. Shevchenko

Teaching students in English is a prospect of medical education. The analysis of feedback with foreign postgraduate students at the debriefing stage of practical exercises on operative obstetrics was performed. It was established through a survey that it is necessary to improve teaching process by improving the language ability of teachers, as well as the restoration of the relevance of educational and methodical literature to the original English-language sources. This may contribute to the rise of the prestige of postgraduate training of foreign doctors in Ukraine.

Keywords: obstetrics and gynecology, postgraduate training, English-speaking foreigners.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ХМАПО

ПЛАТНИХ ЦИКЛІВ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ Й УДОСКОНАЛЕННЯ ЛІКАРІВ НА 2019 РІК

КАФЕДРА НЕВРОЛОГІЇ

Зав. кафедри проф. Літовченко Т. А. _____ тел. 349-44-86

Клінічна та ультразвукова діагностика перинатальних уражень нервової системи (для дитячих неврологів, педіатрів, лікарів УЗД, ЗПСМ, акушерів-гінекологів) 04.06–05.07 ТУ

Клінічна та ультразвукова діагностика перинатальних уражень нервової системи (для дитячих неврологів, педіатрів, лікарів УЗД, ЗПСМ, акушерів-гінекологів) 10.09–09.10 ТУ

КАФЕДРА ПСИХІАТРІЇ

Зав. кафедри проф. Козідубова В. М. _____ тел. 738-42-41

Психіатрія. Випуск 2018 р. 01.11–31.12 ІНТ

КАФЕДРА ПСИХОТЕРАПІЇ

Зав. кафедри проф. Михайлов Б. В. _____ тел. 343-41-44, 349-44-23

Психотерапія (для лікарів, які підтверджують звання лікар-спеціаліст) ... 04.09–03.10 СТАЖ

Психотерапія та психо-соціальна реабілітація дітей та підлітків (для лікарів педіатричного профілю, психотерапевтів, реабілітологів, лікарів-психологів) 10.10–08.11 ТУ

Психотерапія (для лікарів, які атестуються на II, I, вищу категорії) 12.11–11.12 ПАЦ